

Kristianstads kommun
kommun@kristianstad.se

2018-07-05
Dnr 400-2017:7326

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning om
källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och
svenska i grundskolan vid Sånnaskolan H
i Kristianstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor. Detta omfattar både *vad* undervisningen om källkritiskt förhållningssätt innehåller och *hur* undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla sina förmågor.

I granskningen omfattar begreppet källkritiskt förhållningssätt både undervisning om *informationssökning och källkritik*. Granskningen omfattar källkritiskt förhållningssätt både till *digitala och andra källor* men med särskild uppmärksamhet på hur undervisningen möter utmaningar kopplade till digitala källor. Granskningen omfattar ämnena *samhällskunskap* och *svenska* i grundskolans årskurs 9.

De övergripande frågeställningarna är:

Samhällskunskap

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet samhällskunskap eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Svenska

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet svenska eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Sånnaskolan H är en kommunal grundskola i Kristianstads kommun med elever som går i förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan har vid granskningstillfället ca 220 elever varav 75 går i årskurs 9. Skolan leds av en rektor. Det finns fem lärare som undervisar i svenska och fem lärare som undervisar i samhällskunskap i årskurs 9.

Skolinspektionen besökte Sånnaskolan H den 5 juni 2018. Besöket genomfördes av Olivia Öberg och Erica Jonvallen. Intervjuer med elever i årskurs 9, lärare i samhällskunskap, lärare i svenska, och rektor har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Samhällskunskap

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap omfattar olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll samt mediernas olika roller i samhället. I undervisningen tas bland annat tidningsartiklar, webbtidningar, sociala medier och poddar upp. Granskningen visar att lärarna undervisar om mediers roller som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare i ett arbetsområde om massmedier i årskurs 8. I området får eleverna även kritiskt granska sina egna medievanor. Därutöver omfattar undervisningen hur en tidning och en webbplats är uppbyggd. Lärarna tar då upp skillnader mellan olika texter, exempelvis skillnaden mellan en ledare och en insändare, och går då igenom begreppen subjektiv och objektiv. Några lärare har tagit upp algoritmers styrning av sökresultat genom att prata om riktade annonser i nyhetsflödet på internet.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen omfattar nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden samt hur olika individer och grupper framställs. I området om massmedier tar lärarna upp begrepp som trovärdighet och relevans. Lärarna tar upp hur individer framställs i nyheter, exempelvis om hur media rapporterar om kända personer och vilka etiska riktlinjer som journalister ska förhålla sig till. Undervisningen omfattar även hur grupper framställs beroende på kön eller etnicitet. Till exempel har en lärare tagit upp hur samma data om Israel-Palestina-konflikten kan användas till olika nyheter som framställs som antingen pro-israeliska eller pro-palestinska beroende på hur journalisterna presenterar datan.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen omfattar möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier. Granskningen visar att det varierar mellan lärare huruvida de har tagit upp internets möjligheter. En lärare har kopplat det till globalisering och att internet ökar tillgängligheten till information och ökad handel, medan en lärare menar att det är underförstått i undervisningen vad som är bra med internet. Risker tas framför allt upp när lärarna pratar om falska nyheter i sociala medier. Det handlar bland annat om politisk

påverkan och även elevernas egen spridning av nyheter och deras skyldigheter när de delar information.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Granskningen visar att lärarna använder olika arbetsmaterial i undervisningen såsom artiklar, nyhetsinslag, myndigheters hemsidor och läroböcker. Lärarna använder även UR.se för att visa avsnitt som de bedömer är korta och tydliga för eleverna. I undervisningen hänvisar lärarna till källor som eleverna använder i sin vardag genom att exempelvis prata om hur de kan använda Youtube för att sprida information.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap är varierad, innehåller elevaktiva arbetsmetoder och elevdelaktighet. Undervisningen består framför allt i genomgångar och samtal om medier eller aktuella nyheter. Vidare ger lärarna eleverna i uppgift att välja ut och presentera nyheter med hjälp av olika källor. Eleverna påverkar undervisningen på olika sätt, bland annat genom att lärarna fångar upp elevers funderingar under lektionen och diskuterar utifrån dessa. Eleverna får även välja vad de kan fördjupa sig i när de arbetar med en särskilt uppgift. Undervisningen utformas för att både flickor och pojkar ska vara delaktiga, till exempel genom att ändra sittningen till att sitta i en ring så att alla elever får komma till tals när de har samtal och diskussion.

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet till repetition och fördjupning. En stor del av undervisningen om mediernas roller och nyhetsvärdering är förlagd till årskurs 8. Där går lärarna igenom begrepp såsom trovärdighet, relevans, subjektiv och objektiv. Lärarna menar att de sedan i andra moment kan utgå ifrån att eleverna har en förståelse kring dessa begrepp i undervisningen, till exempel då de diskuterar aktuella nyheter. För att eleverna ska fördjupa sina kunskaper arbetar på så vis lärarna mycket med begrepp i årskurs 7 och 8 för att vidare ställa högre krav på elevernas förmåga att själva reflektera källkritiskt i årskurs 9.

Svenska

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Granskningen visar dock att undervisningen i högre utsträckning inkluderar digitala källor än analoga källor. Exempel på digitala källor som används i undervisningen är SO-rummet, Portal, Digilär och Studi.se. Lärarna använder analoga källor framför allt genom att kopiera upp kompendier från olika böcker, exempelvis

olika texter om en viss författare. Böcker förekommer sällan som källa till information i undervisningen. Lärarna uppger att de kan använda källor som eleverna använder i sin vardag, såsom Youtube, men att de behöver bli bättre på att prata om hur sidorna kan ses som relevanta källor för information.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska är varierad samt inkluderar elevaktiva arbetsmetoder och elevdelaktighet. Granskningen visar att lärarna varierar arbetsmetoder såsom att ge eleverna skrivuppgifter, låta dem söka information, ha genomgångar samt leda diskussioner. Undervisningen utformas utifrån elevernas ämnesspecifika kunskaper och erfarenheter, exempelvis genom att lärarna innan de börjar med ett område diskuterar med eleverna vad de vet sedan tidigare. I undervisningen i svenska som andraspråk har lärarna undersökt vad nyanlända elever har för förkunskaper för att anpassa nivån efter det. Eftersom lärarna då har sett att många nyanlända elever har ett stort behov av grundläggande kunskaper har de planerat ett introduktionspaket utifrån vilket de går igenom källkritiska begrepp med eleverna. Som vägledning använder sig lärarna av läroplanen och även skrivningarna för mellanstadiet för att se vilka kunskaper eleverna skulle ha haft sedan tidigare.

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet till repetition och fördjupning. Eleverna söker information och arbetar med källor varje gång lärarna undervisar om ett nytt arbetsområde, vilket lärarna uppger kan bli ungefär två till tre gånger per termin. Lärarna arbetar för att eleverna ska fördjupa sina kunskaper genom att de i högre årskurser ökar användning av källkritiska begrepp och att de ser till att eleverna citerar och hänvisar till källor på ett korrekt och stilistiskt sätt.

Lärarnas kompetens och kompetensutveckling

Skolinspektionen bedömer att rektorn följer upp att lärarna har den kompetens som krävs för en modern undervisning om källkritiskt förhållningssätt. I medarbetarsamtal tar rektorn upp frågor om kompetensutveckling med lärare. Rektorn har i samtalen nämnt kompetensutvecklingsbehov inom digitalisering, och menar att fortbildning kring detta område skulle behövas på skolan. Lärarna har möjlighet att ta upp kompetensutvecklingsbehov, men enligt rektorn har lärarna inte lyft att de behöver fortbildning inom något specifikt område som rör källkritiskt förhållningssätt. Granskningen visar vidare att någon kompetensutvecklingsinsats specifikt för undervisningen om källkritiskt förhållningssätt inte genomförts men att skolan har deltagit i Läslyftet. Lärarna i samhällskunskap har därtill gått på en föreläsning om handlar om risker med internet för barn. Lärarna uppger att de har den kompetens som krävs för att undervisa i källkritiskt förhållningssätt, men att det kan vara bra att få mer kunskaper om elevernas värld på internet, såsom att sätta sig in i hur Snapchat fungerar.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Undervisningen i ämnet svenska behöver omfatta hela det centrala innehållet i kunskapsområdet *Informationssökning och källkritik*.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska behöver utvecklas vad gäller informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer. Granskningen visar att undervisningen i högre utsträckning handlar om att söka information, och i mindre utsträckning om informationssökning, till exempel om hur olika sökord kan användas vid sökningar på internet. Undervisningen omfattar framför allt informationssökning i digitala källor och i lägre utsträckning analoga källor. När eleverna söker information i digitala källor undervisar lärarna inte om sökstrategier eller tillvägagångssätt för att hitta relevanta källor: "Det är ett utvecklingsområde" enligt lärarna. Lärarna uppger att de skulle vilja få tips och råd för att utveckla sin undervisning om informationssökning på internet. Analog källor som eleverna använder består framför allt av kompendier med utdrag från böcker som lärarna kopierar upp åt eleverna. Att söka information i böcker, exempelvis genom att söka i register eller titta i innehållsförteckning, har lärarna inte gått igenom med eleverna. Skolan har ett bibliotek tillgängligt för eleverna, men lärarna har inte gått dit med klasserna i syfte att söka information och har inte heller i undervisningen tagit upp hur eleverna kan söka information på bibliotek.

Granskningen visar att undervisningen omfattar att söva i en stor informationsmängd och att pröva källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. Eleverna lär sig olika tekniker för att söva, exempelvis genom att eleverna får lära sig att de kan titta på rubriker, underrubriker och ingress samt avgöra vad det är för typ av text. Lärarna upplever att eleverna skulle behöva bli bättre på att söva och hitta information i böcker, och förklarar att de inte använder böcker eftersom de hittar mer uppdaterad information på internet. Vidare visar granskningen att det varierar mellan lärare i vilken utsträckning undervisningen omfattar att pröva källors tillförlitlighet. Det framkommer att några lärare i svenska utgår ifrån att lärarna i samhällskunskap har tagit upp källkritiska begrepp, och tar därför inte upp detta med eleverna, medan några lärare ger eleverna möjlighet att träna på att pröva källors tillförlitlighet i olika uppgifter.

Granskningen visar att undervisningen i svenska omfattar hur man citerar och gör källhänvisningar. I undervisningen går lärarna igenom hur eleverna refererar till såväl analoga som digitala källor. Eleverna får citera och göra källhänvisningar när de skriver olika texter, såsom debattartiklar eller referat. Undervisningen omfattar framför

allt källhänvisning till texter, analoga eller digitala, och omfattar exempelvis inte hur eleverna kan källhänvisa till bilder.

- Rektorn behöver säkerställa att det finns tid för gemensamma diskussioner och samverkan avseende lärarnas planering av undervisningen om källkritiskt förhållningssätt, i syfte att utveckla undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver stärka lärarnas förutsättningar att samverka kring planering och utveckling av undervisning om källkritiskt förhållningssätt. Av granskningen framgår att lärarna i samhällskunskap upplever att det saknas förutsättningar att samplanera med kollegor i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Nuvarande samverkan består framför allt i att lärare stämmer av med varandra om vad de har tagit upp i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt i samhällskunskap och svenska. Den tid som finns avsatt för ämneslagsträffar och arbetslagsträffar uppges till viss del präglas av diskussioner kring övergripande projekt, men inte av samplanering. Särskilt lärarna i samhällskunskap önskar bättre kunna bygga vidare på varandras lektioner om källkritiskt förhållningssätt. Lärarna i svenska uppger att de har goda möjligheter att samverka med varandra i ämneslagen, tack vare att de har 40-timmarsvecka och gemensam planeringstid på torsdagar. Samverkan med skolbiblioteket om källkritiskt förhållningssätt har framför allt skett mellan bibliotekarien och läraren i svenska som andraspråk eller med klasser på mellanstadiet. Det finns en gemensam önskan hos lärare och rektorn om att bibliotekarien skulle vara mer inne i undervisningen på högstadiet för att prata om bland annat informationssökning.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 5 mars redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:7326) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Kenneberg

Beslutsfattare
Signerat av: Agneta Kenneberg

X Olivia Öberg

Föredragande
Signerat av: Olivia Öberg

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/>

Bilaga 1 Författningsstöd för kvalitetsgranskningsprojekt Undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhälls- kunskap och svenska i grundskolan

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

2 kap. 9 §

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

10 kap. 2 §

Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)**5 kap 2 §**

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS

2010:37, Lgr 11) Reviderad 2016. Denna läroplan, tredje upplagan, tillämpas fram till dess att den fjärde upplagan träder i kraft den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019).

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

I detta avsnitt anges bland annat att;

”Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Enligt ett av de övergripande målen ska skolan ansvara för att varje elev

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

I detta avsnitt anges bland annat att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ett av skolans mål är att varje elev

- successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
- verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
- svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och
- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel och
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

*Centralt innehåll**Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska*Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

*Centralt innehåll**Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS 2010:37, Lgr 11) Reviderad 2017. (obligatorisk fr.o.m. läsår 2018/2019)

Under läsåret 2017/2018 är det *möjligt* att följa den fjärde upplagan av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017). Från och med den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019) är det däremot *obligatoriskt* att följa den fjärde upplagan av läroplanen. Avsnitt för att förtydliga skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens har lagts till i den fjärde upplagan (2017 års revidering). Exempelvis har i kursplanen för ämnet samhällskunskap, starkare betoning tillförts på att omfatta olika aspekter av digitala medier, till exempel hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. I kursplanen för ämnet svenska har ett syfte för ämnet tillförts om att ge eleverna möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter.

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

”Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens...”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Samma innehåll i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

En punkt har lagts till under övergripande målen där det anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Ingen ny lydelse i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärvärtyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.
- Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap*Syfte*

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

*Centralt innehåll**Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska*Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna bland annat ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

*Centralt innehåll**Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. (Proposition 2009/10:165)

"(...) Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper." (s. 223)